

Sygn. akt II CSK 436/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Anna Kozłowska (sprawozdawca)

SSA Monika Koba

w sprawie ze skargi J. W.
o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego
z dnia 30 czerwca 2010r., wydanym
w sprawie z powództwa Kredyt Bank Spółki Akcyjnej
w W. Oddziału w K.
przeciwko M. N. i J. W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 marca 2013 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanego J. W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 stycznia 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok , znosi postępowanie przed Sądem
Apelacyjnym w części objętej rozprawą z dnia 26 stycznia 2012
r. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Apelacyjnemu do
ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

W sprawie z powództwa Kredyt Banku S.A. Oddziału w K. przeciwko M. N. i J. W. o zapłatę wyrokiem z dnia 2 marca 2007 r. Sąd Okręgowy w K. uchylivszy nakaz zapłaty z dnia 13 października 2003 r. wydany w postępowaniu nakazowym, zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 573.229,47 zł z ustawowymi odsetkami, częściowo postępowanie umorzył i orzekł o kosztach procesu. W następstwie apelacji pozwanych, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 26 lutego 2009 r. zmienił wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że zasądził solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 225.394,87 zł z ustawowymi odsetkami od kwot i dat szczegółowo wskazanych w wyroku, w pozostałej części zaskarżony wyrok uchylił i umorzył postępowanie w sprawie. W następstwie skargi kasacyjnej pozwanego J. W., Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 3 lutego 2010 r. uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w części w jakiej dotyczył skarżącego, z powodu nieważności postępowania wywołanej pozbawieniem skarżącego możliwości obrony jego praw, zniósł postępowanie przez Sądem Apelacyjnym w części objętej rozprawą z dnia 26 lutego 2009 r. w części dotyczącej skarżącego i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Orzekając w sprawie ponownie, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 30 czerwca 2010 r. (w sprawie oznaczonej sygn. ...288/10) zmienił wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 2 marca 2007 r. w części dotyczącej pozwanego J. W. w sposób analogiczny jak uczynił to w poprzednim wyroku, z dnia 26 lutego 2009 r. Postępowanie wszczęte przez J. W. o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego z uzasadnieniem, celem złożenia skargi kasacyjnej, pozostaje w toku. Niezależnie od powyższego, pozwany J. W. złożył skargę o wznowienie postępowania w sprawie ...288/10, zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 30 czerwca 2010 r. Opierając skargę na podstawie z art. 401 pkt 2 k.p.c. wskazywał, że w postępowaniu przez Sądem Apelacyjnym został pozbawiony możliwości obrony praw przez nieodroczenie rozprawy apelacyjnej wyznaczonej na dzień 30 czerwca 2010 r., mimo złożenia wniosku w tym przedmiocie, z uwagi na chorobę udokumentowaną zaświadczeniem lekarza sądowego.

Skarga o wznowienie postępowania została przez Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 7 marca 2011 r. wydanym na posiedzeniu niejawnym,

odrzucona; postanowienie to Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 25 listopada 2011 r. uchylił. Rozpoznając ponownie skargę, Sąd Apelacyjny, po rozpoznaniu jej na rozprawie, wyrokiem z dnia 26 stycznia 2012 r. skargę oddalił. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny oceniając zasadność podstawy skargi odwołał się do postawy pozwanego w toku całego procesu, wyrażającej się w niestawianiu na rozprawie, domaganiu się ich odroczenia i powoływaniu na zły stan zdrowia, a także wskazał, że roztrząsanie wyników postępowania jakie miało miejsce na rozprawie apelacyjnej w dniu 30 czerwca 2011 r. ostatecznie nie miało znaczenia dla wyniku sprawy - i w związku z tym jako nietrafne ocenił zarzuty pozwanego o pozbawienie go możliwości obrony jego prawa przez nieodroczenie tej rozprawy. Nadto Sąd Apelacyjny wskazał, że nie uwzględnił wniosku pozwanego o odroczenie wyznaczonej na dzień 26 stycznia 2012 r. dla rozpoznania skargi o wznowienie postępowania rozprawy „z przyczyn wskazanych wcześniej co do braku podstaw odroczenia rozprawy w dniu 30 czerwca 2010 r.". Sąd dodał, że z zaświadczenia lekarskiego, którym pozwany usprawiedliwił nieobecność na rozprawie w dniu 26 stycznia 2002 r. „nie wynika by wystawił je lekarz sądowy, a nadto kolejny wniosek skarżącego o odroczenie rozprawy był nadużyciem prawa i nie zasługiwał na uwzględnienie".

W skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 26 stycznia 2012 r. opartej na podstawie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. J. W. zarzucił naruszenie art. 379 pkt 5 k.p.c. polegające na pozbawieniu go możliwości obrony jego praw wskutek naruszenia art. 214 § 1 w związku z art. 406 k.p.c. przez nieuwzględnienie jego wniosku o odroczenie rozprawy w dniu 26 stycznia 2012 r. mimo należytego usprawiedliwienia niestawiennictwa spowodowanego chorobą potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim oraz naruszenia art. 224 § 1 k.p.c. w związku z art. 406 k.p.c. przez zamknięcie rozprawy pod jego nieobecność należycie usprawiedliwioną i nieudzielenie mu głosu w sprawie dla przedstawienia jego ostatecznego stanowiska. Nadto skarżący zarzucił naruszenie art. 401 pkt 2 w związku z art. 214 k.p.c. i w związku z art. 217 § 1 k.p.c. przez uznanie, że nieodroczenie rozprawy w dniu 30 czerwca 2010 r. mimo podstaw ku temu, nie stanowi wystarczającej podstawy do uznania, że został pozbawiony możliwości obrony praw oraz przez przyjęcie, że w postępowaniu apelacyjnym zajął stanowisko we wszystkich

kwestiach materialnoprawnych i procesowych i, że zgłosił wszystkie dowody dla poparcia swych twierdzeń podczas gdy tego nie uczynił nie miał bowiem wiedzy czy jego wnioski dotychczasowe zostały uwzględnione.

Wskazując na powyższe skarżący domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego, zniesienia postępowania przed tym Sądem w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu w X., ewentualnie Sądowi Apelacyjnemu w Y., do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania, w którym zapadł zaskarżony skargą kasacyjną wyrok, skarżący, na jedyną, wyznaczoną w tym postępowaniu na dzień 26 stycznia 2012 r., dla rozpoznania skargi, rozprawę, nie stawił się. W piśmie z dnia 19 stycznia 2012 r. wnosił o jej odroczenie wskazując, że ze względu na zły stan zdrowia został skierowany na turnus rehabilitacyjny, na którym przebywa od 2 stycznia 2012 r., co potwierdza lekarz sądowy w zaświadczeniu nr 1/2012 r. z dnia 5 stycznia 2012 r. Ponadto wskazał, że przebywa na zwolnieniu lekarskim od dnia 2 stycznia 2012 r. i wnosił o „zniesienie wyznaczonego terminu posiedzenia i wyznaczenia nowego po zakończeniu terminu jego rehabilitacji i zakończeniu związanych z nią zwolnień lekarskich”. Do tego pisma skarżący dołączył powołane zaświadczenie nr 1/2012 r., z którego wynikało że nie może stawić się w Sądzie Apelacyjnym w dniu 26 stycznia 2012 r.- zaświadczenie to zostało wystawione przez U. B., specjalistę medycyny rodzinnej, chirurgii dziecięcej i pediatrii, lekarza, który został wpisany do wykazu lekarzy sądowych ustanowionych dla obszaru właściwości Sądu Okręgowego w Ł. utworzonego na podstawie art. 7 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. - o lekarzu sądowym (Dz. U. Nr 123, poz. 849 ze zm.), ze wskazaniem jako specjalizacji m.in. medycyny rodzinnej. Nadto skarżący do pisma z dnia 19 stycznia 2012 r. dołączył zawiadomienie ZUS Oddział w Ł. z dnia 30 listopada 2011 r. o skierowaniu na rehabilitację leczniczą w trybie ambulatoryjnym - od dnia 2 stycznia 2012 r., zaświadczenie NZOZ Centrum Rehabilitacji I. Oddział dziennego pobytu w Ł. z dnia 3 stycznia 2012 r., z którego wynikało, że przebywa na turnusie rehabilitacyjnym „od 2 stycznia 2012 r. do nadal” oraz zaświadczenie wystawione przez lekarza T. L. – P. specjalistę rehabilitacji medycznej I. sp.z o.o. w Ł., z

którego wynika, że jest niezdolny do pracy w okresie od 2 stycznia do 6 lutego 2012 r. Złożone przez skarżącego dokumenty, w tym wymagane art. 214¹ k.p.c. zaświadczenie pochodzące od lekarza sądowego potwierdzały przeto niemożność stawienia się na rozprawę wyznaczoną na dzień 26 stycznia 2012 r. Zaświadczenie wystawione przez lekarza sądowego stwierdza w sposób wiążący dla sądu istotną dla biegu postępowania okoliczność jaką jest niezdolność strony do stawienia się w sądzie. Usprawiedliwione w ten sposób niestawiennictwo strony na rozprawie jest okolicznością, która w rozumieniu art. 214 k.p.c. nakazuje, co do zasady, odroczenie tej rozprawy.

W sprawie niniejszej Sąd Najwyższy wypowiedział już pogląd, że nieodroczenie rozprawy nie musi powodować nieważności postępowania, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że strona zajęła stanowisko co do wszystkich kwestii prawnomaterialnych i procesowych występujących w sprawie, zgłosiła wszystkie dowody na poparcie swoich twierdzeń, ustosunkowała się do twierdzeń strony przeciwnej i do dowodów przeprowadzonych w sprawie oraz odmowy przeprowadzenia innych dowodów. W takiej wówczas sytuacji żądanie przez stronę odroczenia rozprawy z powodu okoliczności usprawiedliwiających niestawiennictwo, może być wyrazem nadużycia uprawnień procesowych.

Dokonując oceny, że skarżący domagając się odroczenia rozprawy wyznaczonej na dzień 26 stycznia 2012 r. nadużył przysługujących mu praw procesowych, Sąd Apelacyjny nie miał na uwadze przytoczonego wyżej stanowiska. Ocenę taką Sąd wywiódł z zachowania skarżącego postępowania w sprawie, którego dotyczy skarga. Tymczasem w aspekcie procesowym, w postępowaniu ze skargi o wznowienie postępowania, przynajmniej na etapie badania istnienia i zasadności podstaw skargi, musi być traktowane jako sprawa nowa. Stwierdzenie nadużycia prawa w procesie wymaga, aby sąd dokonał oceny adekwatności wykonania danego uprawnienia procesowego do celu tego uprawnienia. Jeżeli zatem mamy do czynienia ze sprawą nową, w której zostaje wyznaczona rozprawa mająca na celu, zgodnie z treścią art. 206-212 k.p.c. (w związku z art. 412 § 2 k.p.c.) bezpośrednie przedstawienie przez strony twierdzeń faktycznych i ewentualnie prawnych, po to aby sąd skompletował niezbędne dla wyrokowania informacje, przy czym procesowym uprawnieniem

strony jest jej prawo do bycia wysłuchanym przez sąd (art. 212 k.p.c.), to nie ma podstawy do uzasadnionego stwierdzenia, że strona domagając się odroczenia pierwszej (i jedynej w sprawie) rozprawy, z powodu udokumentowanej niemożności stawienia się na nią, nadużyła przysługujących jej uprawnień procesowych. Sąd przeoczył, że wniosek o odroczenie rozprawy nie był wnioskiem kolejnym; w zaistniałej sytuacji art. 214 § 1 k.p.c. nakładał na sąd wprost obowiązek odroczenia rozprawy, niezależnie od istnienia w tym przedmiocie wniosku strony. Zaniechanie przeto w przedstawionych okolicznościach odroczenia rozprawy w dniu 26 stycznia 2012 r. musi być przeto traktowane jako prowadzące do pozbawienia skarżącego możliwości obrony jego prawa, co skutkujące nieważnością postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Nieważność postępowania powoduje, że Sąd Najwyższy nie może wypowiedzieć się co do zasadności zarzutów skargi kasacyjnej naruszenia art. 401 pkt 2 w związku z art. 214 i w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w zakresie w jakim zarzuty te dotyczą pozbawienia skarżącego możliwości obrony jego praw w postępowaniu w sprawie ...288/10 z uwagi na to, że dotyczą one prawidłowości zaskarżonego wyroku, a ocenie takiej zaskarżony wyrok można byłoby poddać tylko wówczas gdyby zapadł w ważnym postępowaniu.

Z przedstawionych przeto powyżej przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji, znosząc postępowanie przed Sądem Apelacyjnym w zakresie dotkniętym nieważnością.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c.